

Николай Гогол

Нос

I

На двацет и пети март в Петербург се случи едно необикновено странно произшествие. Бръснарят Иван Яковлевич, който живееше на Вознесенския проспект (фамилията му е загубена и дори на фирмата му – дете е изобразен господин с насапунисана буза с надпис: „И пускане кръв“ – няма нищо повече), бръснарят Иван Яковлевич се събуди доста рано и подуши мирис на топъл хляб. Като се привдигна малко на кревата, видя, че съпругата му, достопочтена дама, която много обичаше да пие кафе, изваждаше от печката току-що опечени хлебчета.

– Днес, Прасковя Осиповна, аз няма да пия кафе – каза Иван Яковлевич, – а вместо това ми се иска да хапна топла питка с лук. (Тоест Иван Яковлевич би искал и едното, и другото, но знаеше, че беше съвсем невъзможно да се искат две неща отведнъж; защото Прасковя Осиповна никак не обичаше такива прищевки.) „Нека глупакът яде хляб за мен е по-добре – помисли си съпругата. – Ще остане още кафе.“ И хвърли една питка на масата.

От приличие Иван Яковлевич облече над ризата си фрак, седна до масата, взе нож и като направи многозначителна гримаса, почна да реже питката. Като я разряза на две половини, той погледна в средата и за свое учудване видя, че нещо се белее. Иван Яковлевич разчопли с ножа и опипа с пръст: „Твърдо – каза си той. – Какво ли може да бъде?“

Пъхна пръстите си и измъкна – един нос!... Иван Яковлевич дори отпусна ръце; почна да търка очите си и да опипва: нос, наистина нос! И освен това като че познат. Ужас се изписа по лицето на Иван Яковлевич. Но тоя ужас не беше нищо в сравнение с негодуванието, което обзе неговата съпруга.

– Откъде, звяр такъв, отрязва тоя нос? – викна му тя гневно. – Мошеник, пияница! Аз сама ще те обадя на полицията. Разбойник неден! Чух вече от трима души, че през време на бръснене тъй си дърпал носовете им, че те едва се държат.

Но Иван Яковлевич беше ни жив, ни умрял. Той позна, че тоя нос не беше на никой друг, а на колежкия асесор Ковалъв, когото бръснеше всяка сряда и неделя.

– Чакай, Прасковя Осиповна! Аз ще го сложа в ъгъла, завит в парцалче: нека постои малко там, а после ще го изнеса.

– Не искам и да чувам! Да позволя в стаята ми да има отрязан

нос?... Дръвник такъв! Знае само да точи бръснача си на ремъка, а скоро вече съвсем не ще може да изпълнява своя дълг, пачавра, негодник! Аз ли ще трябва да отговарям за теб пред полицията?... Ах, ти, отрепка, глупав пън! Махай го! Махай го! Носи го, дето щеш! Да не съм го помирисала тук!

Иван Яковлевич стоеше съвсем като убит. Той мислеше, мислеше – и не знаеше какво да измисли. „Дявол да го вземе, как е станало? – каза той най-сетне, като се почеса зад ухото. – Пиян ли съм се върнал вчера, или не – не мога положително да кажа. А по всички признаци това произшествие е невероятно: защото хлябът е нещо, което се пече, а носът – нещо съвсем друго. Нищо не мога да разбера!...“ – Иван Яковлевич млъкна. Мисълта, че полицаите ще намерят у него носа и ще го обвинят, го накара просто да падне в несвяст. Вече му се мяркаше червената полицейска яка, обшитата красиво със сребро, шпага... и той затрепера с цялото си тяло. Най-сетне взе долните си дрехи и обувката, намъкна върху си всички тия парцали и придружен от тежичките приказки на Прасковия Осиповна, обви носа в едно парцалче и излезе на улицата.

Искаше да го пъкне някъде: или до уличното стълбче при портата, или тъй някак, без да ще, да го изпусне и да завие в напречната улица. Но за проклетия все се изпречваше някой познат, който веднага го запитваше: „Къде отиваш?“ или „Кого ще бръснеш толкова рано?“, тъй че Иван Яковлевич съвсем не можеше да намери сгодна минута. Веднъж насмалко не го изпусна, но полицаят в будката още отдалеч му посочи с алебардата и му рече: „Вземи го! Изпусна нещо!“ И Иван Яковлевич трябваше да вдигне носа и да го скрие в джоба си. Обзе го отчаяние, още повече че хората по улицата непрекъснато се увеличаваха, тъй като почваха да отварят магазините и бакалниците.

Реши да отиде до Исакиевския мост: дали оттам някак не можеше да го хвърли в Нева?... Но аз съм малко виновен, че досега не съм казал нищо за Иван Яковлевич, човек почтен в много отношения.

Иван Яковлевич, като всеки почтен руски занаятчия, беше страшен пияница. И макар че всеки ден бръснеше чуждите бради, неговата собствена винаги беше небръсната. Фракът на Иван Яковлевич (Иван Яковлевич никога не ходеше в сюртук) беше нашарен, тоест беше черен, но целият с кафяво-жълти и сиви петна, яката му бе омазана, а вместо три копчета висяха само конци. Иван Яковлевич беше голям циник и когато колежният асесор Ковалъв през време на бръсненето му казваше обикновено: „Ръцете ти, Иван Яковлевич, вечно миришат!“, Иван Яковлевич отговаряше на това с въпрос: „Че защо пък да не миришат?“ „Не знам,

братко, само че миришат“ – думаше колежкият асесор и Иван Яковлевич смръкваше емфие и заради тия думи го насапунисваше и по бузата, и под носа, и зад ухото, и под брадата, с една дума, дето му се искаше.

Тоя почтен гражданин беше вече на Исакиевския мост. Преди всичкото той се огледа наоколо; след това се наведе над перилата, уж да погледне под моста дали има много риба – и тихичко хвърли парцалчето с носа. Той се почувства така, сякаш изведнъж се е освободил от сто и осемдесет килограма тежест. Иван Яковлевич дори се усмихна. Вместо да отиде да бръсне чиновнически бради, той се запъти към заведението с надпис „Ястия и чай“, за да поиска чаша пунш, когато изведнъж съзря в края на моста участъковия пристав, човек с благородна външност, с широки бакенбарди, с триъгълна шапка и шпага. Той замръзна, а участъковият пристав му правеше знак с пръст и думаше: „Я ела насам, драги!“

Иван Яковлевич знаеше как трябва да постъпи, сие още отдалеч фуражката си, приближи се пъргаво и рече:

– Здраве желая, ваше благородие!

– Не, не, драги, не, ваше благородие, а я ми кажи какво правеше там на моста?

– Бога ми, господине, ходих да бръсна и се поспрях да видя дали реката тече бързо.

– Лъжеш, лъжеш! Няма да се отървеш с това. Я благоволи да отговориш!

– Готов съм да бръсна ваша милост два пъти в седмицата или дори три пъти без всякакво възражение – отвърна Иван Яковлевич.

– Не, приятелю, това са дребни работи! Мен ме бръснат трима бръснари и отгоре на туй – смятат го за голяма чест. Ами ти, я разправи какво правеше там?

Иван Яковлевич побледня... Ала тук произшествието съвсем се покрива с мъгла и какво стана по-нататък, нищо положително не се знае.

II

Колежният асесор Ковальов се събуди доста рано и направи с устни: „бррр...“, което правеше винаги при събуждане, макар че сам не можеше да обясни по каква причина. Ковальов се протегна и заповяда да му дадат малкото огледало, което беше на масата. Искаше да види пъпчицата, която снощи бе излязла на носа му, но за най-голямо свое изумление видя, че вместо нос на лицето му има съвсем гладко място! Изплашен Ковальов заповяда да му дадат вода и потърка с кърпа очите си: вярно, няма нос! Той почна да пипа с ръка, за да разбере: не спи ли? Изглеждаше, че не спи. Колежният асесор Ковальов скочи от кревата и разтърси тяло: няма нос!... Поръча веднага да му дадат да се облече и хукна направо към началника на полицията.

Но през това време необходимо е да кажа нещо за Ковальов, за да може читателят да разбере що за колежки асесор беше той. Колежките асесори, които получават това звание благодарение на научни атестати, никак не могат да се сравняват с ония колежки асесори, които се произвеждаха в Кавказ. Това са съвсем различни видове. Учените колежки асесори... Но Русия е такава чудна земя, че ако кажеш нещо за един колежки асесор, всички колежки асесори от Рига до Камчатка бездруго ще го вземат за своя сметка. Същото е и за всички звания и чинове. Ковальов беше кавказки колежки асесор. Той имаше това звание само от две години и затуй не го забравяше нито миг, а за да си придаде по-голямо благородство и тежест, никога не казваше, че е колежки асесор, а винаги – майор. „Слушай, гълъбице – казваше той обикновено, когато срещнеше на улицата някоя жена, която продаваше нагръдници, – ела при мен, къщи, моето жилище е в Садовая; щом попиташ: тук ли живее майор Ковальов – всеки ще ти посочи.“ Ако пък срещаше някоя хубавичка, даваше й освен това и тайно поръчение, като прибавяше: „Попитай, душичке, за жилището на майор Ковальов.“ Поради това занапред и ние ще наричаме тоя колежки асесор майор.

Майор Ковальов бе свикнал да се разхожда всеки ден по Невския проспект. Яката на нагръдника му винаги беше извънредно чиста и колосана. Бакенбардите му бяха такива, каквито и сега още могат да се видят на губернските и околийски землемери, на архитектите, ако те са руски хора, а също така и на ония, които изпълняваха различни полицейски длъжности, изобщо на всички мъже, които имат пълни румени

бузи и доста добре играят бостон: тия бакенбарди вървят точно по средата на бузата и стигат направо до носа. Майор Ковальов носеше много печати, изрязани на скъпи камъни и с гербове, и други, на които беше изрязано: сряда, четвъртък, понеделник и т.н.

Майор Ковальов бе пристигнал в Петербург, защото беше необходимо, а именно – да търси съответна на званието си служба: ако успее – вицегубернаторство, ако ли не – ексекюторска, в някое по-важно министерство. Майор Ковальов нямаше нищо против и да се ожени; но само в случай, че булката може да има двеста хиляди капитал. И затова читателят може сега сам да прецени: какво беше положението на тоя майор, когато вместо доста хубавия и умерен нос – преглураво равно и гладко място.

Като за проклетия по улицата не се виждаше ни един фойтонджия и той трябваше да върви пешком, загърнат в наметката си и закрил лице с кърпичка, като се преструваше, че уж му тече кръв. „Дано тъй да ми се е сторило: не може да бъде носът ми да се загуби тъй глураво.“ Отби се в една сладкарница само за да се погледне в огледалото. За щастие в сладкарницата нямаше никой: хлапетата метяха стаите и нареждаха столовете; някои носеха със сънливи очи горещи пирожки на табли; по масите и столовете се търкаляха вчерашни вестници, залети с кафе. „Ех, слава Богу, няма никой – рече той. – Сега мога да се огледам.“ Приблужи се боязливо до огледалото и погледна: „Дявол знае що за мръсотия! – каза той и плю... – Поне да имаше каквото и да е вместо нос, а то – нищо!...“

Раздразнен, той прехапа устни, излезе от сладкарницата и въпреки навика си реши да не поглежда никого и да не се усмихва никому. Изведнъж се изправи като втрещен до вратата на една къща; пред очите му се случи необяснимо явление: до входната площадка спря карета, вратичката се отвори, от каретата скочи приведен господин в мундир и изтича по стълбата. Какъв беше ужасът и заедно с него смайването на Ковальов, когато видя, че беше неговият собствен нос! При това необикновено зрелище стори му се, че всичко пред очите му се обърна с главата надолу; чувстваше, че едва се държи на крака; но реши на всяка цена да го дочака и да се върне в каретата, цял треперещ като от треска. Наистина след две минути носът излезе. Облечен беше в мундир, обшит със злато, с висока твърда яка; носеше кожени панталони; на кръста – шпага. По шапката му с перо можеше да се разбере, че имаше ранг на статски съветник. По всичко личеше, че отиваше някъде на визита. Той се обърна на две страни, извика на кочияша: „Ела насам!“ – качи се и замина.

Клетият Ковальов едва не се побърка. Той не знаеше какво да помисли за това чудно произшествие. Как беше възможно наистина той нос, който до вчера беше на лицето му, не можеше да се вози и да ходи – сега да е облечен в мундир! Той отърча след каретата, която за щастие отиде недалеч и се спря пред Казанската катедрална черква.

Побърза към черквата, промъкна се през редицата стари просякини със завързани лица и с две дупки за очите, на които по-рано много се смееше, и влезе вътре. Вътре в черквата имаше малко богомолци, всички бяха само около вратата. Ковальов се чувстваше толкова разстроен, че съвсем не можеше да се моли и търсеше с поглед оня господин от всички ъгли. Най-сетне го видя, изправен встрани. Носът съвсем бе скрил лицето си във високата твърда яка и се молеше с израз на най-голяма набожност.

„Как да отида при него? – помисли Ковальов. – По всичко – по мундира, по шапката – личи, че той е статски съветник. Дявол знае как да направя това.“

И почна да покашлюва около него, ала носът нито за миг не промени държанието си на богомолец и правеше метани.

– Уважаеми господине... – рече Ковальов, като се мъчеше сам да се насърчи. – Уважаеми господине...

– Какво обичате? – отговори носът, като се обърна.

– Чудно ми е, уважаеми господине... струва ми се... че вие трябва да знаете де ви е мястото. Изведнъж ви намирам и – де? – в черква. Ще се съгласите, че...

– Извинете, не мога да разбера за какво благоволявате да говорите... Обяснете.

„Как да му обясня?“ – помисли Ковальов и като се осмели започна:

– Разбира се, аз... впрочем аз съм майор. Ще се съгласите, че да ходя без нос е неприлично. Някаква търговка, която продава на Възкресенския мост обелени портокали, може да седи без нос, но като имам предвид, че ще получа... а освен това, като съм познат с много дами от почетни къщи: Чехтарьова, статска съветница, и други. Преценете сам... аз не зная, уважаеми господине... (При тия думи майор Ковальов сви рамене). Извинявайте... от гледна точка на правилата на дълга и честта, това... вие сам можете да разберете.

– Абсолютно нищо не разбирам – отговори носът. – Обяснете се по-задоволително.

– Уважаеми господине... – рече Ковальов с чувство на собствено достойнство, – не зная как да разбирам думите ви... Цялата работа тук,

струва ми се, е съвсем очевидна... Или вие искате... Ами че вие сте моят собствен нос!

Носът погледна майора и веждите му малко се намръщиха.

– Лъжете се, уважаеми господине. Аз съм си нещо отделно. Освен това между нас не може да има никакви близки отношения. Ако съдя по копчетата на вашия вицмундир, вие навярно служите в сената или най-много по правосъдното ведомство. А аз съм по научната част. – като каза това, носът се извърна и продължи да се моли.

Ковалъв се обърка съвсем и не знаеше какво да прави, нито дори – какво да помисли. В това време се чу приятен шум от дамска рокля: приближи се една възрастна дама, цяла окичена с дантели, а заедно с нея друга, тъничка, в бяла рокля, която падаше много мило на стройната ѝ снага, със светлокремава шапчица, лека като баничка. Зад тях се спря и отвори кутийката си с емфие висок телохранител с големи бакенбарди и с цяла дузина яки.

Ковалъв се приближи, издърпа батистената яка на нагръдника си, пооправи закачените на златна верижка печатчета, усмихна се на вси страни и се загледа в тъничката дама, която като пролетно цвете се навеждаше леко и дигаше до челото си бялата си ръчичка с полупрозрачни пръсти. Усмивката по лицето на Ковалъв стана още по-широка, когато съзря под шапчицата нейната кръгличка, съвсем бяла брадичка и част от бузата, обагрена с цвета на първата пролетна роза. Но изведнъж отскочи като опарен. Спомни си, че вместо нос на лицето му няма нищо и сълзи бликнаха в очите му. Той се обърна, за да каже направо на господина в мундира, че той само се преструва на статски съветник, че е мошеник и подлец и че не е нищо повече, освен неговия собствен нос... Ала носът го нямаше вече: той бе успял да офейка, навярно пак на визита у някого.

Това докара Ковалъв в отчаяние. Той тръгна назад и спря за миг под колонадата, като огледа внимателно навсякъде, дали няма да съзре някъде носа. Помнеше много добре, че шапката му бе с перо, а мундирът – със златна нашивка, но не бе забелязал шинела, нито цвета на каретата му, нито конете, нито дори дали имаше отзад на каретата някакъв лакей и в каква ливрея бе облечен той. Освен това толкова карети препускаха насам-натам и с такава бързина, че мъчно можеше да се забележи; но дори и да би забелязал някоя от тях, по никакъв начин не би могъл да я спре. Денят беше прекрасен и слънчев. По Невския проспект имаше сума народ, същински цветен водопад от дами се изливаше по целия тротоар, като се почне от Полицейския до Аничкиния мост. Ето и познатия му надворен съветник, когото той наричаше подполковник,

особено ако това ставаше пред чужди хора. Ето и Яригин, шеф на бюро в сената, голям негов приятел, който винаги губеше на бостон, когато играеше на осем. Ето и друг един майор, който бе станал в Кавказ асесор, маха му с ръка, за да отиде при него...

– Ах, дявол да го вземе! – рече Ковальов. – Хей, файтонджия, карай направо при полицейския началник.

Ковальов седна във файтона и само подвикваше на файтонджията:

– Препускай с всичка сила!

– Тук ли е началникът на полицията? – извика той, като влезе в преддверието.

– Съвсем не – отвърна вратарят, – току-що излезе.

– Туй-то!

– Да – добави вратарят, – не беше много отдавна, но излезе. Ако бяхте дошли минутка по-рано, може би щяхте да го заварите.

Без да сваля кърпичката от лицето си, Ковальов седна във файтона и викна с отчаян глас:

– Карай!

– Къде? – каза файтонджията.

– Карай направо!

– Как направо, тука има завой: надясно или наляво? Тоя въпрос възпря Ковальов и го накара пак да се замисли. При това положение трябваше да се обърне най-напред към Управата на благочинието, не защото то имаше пряка връзка с полицията, а защото неговите разпореждания можеха да бъдат много по-бързи, отколкото на други учреждения; но да търси удовлетворение от началството на учреждението, дето носът каза, че служи, щеше да бъде безразсъдно, защото от самите отговори на носа вече личеше, че за тоя човек нямаше нищо свято и че може би сега пак щеше да го излъже, както излъга, когато уверяваше, че никога не го е виждал. И тъй Ковальов вече искаше да заповяда да го закарат в Управата на благочинието, когато отново му хрумна мисълта, че тоя измамник и мошеник, който още при първата среща постъпи тъй безсъвестно с него, би могъл пак тъй лесно, като използва това време, да се измъкне някак от града и тогава всички търсения ще бъдат напразни или могат да продължат, не дай Боже, цял месец. Най-сетне като че самото небе го вразуми. Той реши да се обърне направо към вестникарската агенция и своевременно да даде обявление с подробно описание на всичките му качества, та всеки, който го срещне, да може веднага да му го доведе или поне да съобщи за местопребиваването му. И тъй, като реши това, Ковальов заповяда на файтонджията да кара към

вестникарската агенция и из целия път не спираше да го тупа с юмрук по гърба и да му повтаря: „По-скоро, подлецо! По-скоро, мошенико!“ – „Ех, господарю!“ – говореше коларят, като поклащаше глава и шибаше с поводите коня, чиито косми бяха дълги като на рошаво кученце. Найсетне файтонът спря и Ковальов се втурна задъхан в малката приемна стая, дето един побелял чиновник в стар фрак и с очила седеше до масата, захапал със зъби перото, и броеше донесените медни пари.

– Кой приема тук обявленията? – извика Ковальов. – А, здравейте!

– Моите почитания! – каза побелелият чиновник, като дигна за миг очи и отново ги наведе към купчината пари.

– Искам да се напечата...

– Моля. Моля, почакайте малко! – рече чиновникът, като написа с едната си ръка някаква цифра на листа и бутна с пръстите на лявата си ръка две единици от сметалото.

Един лакей със златни ширити и с външност, която показваше, че служи в аристократически дом, се бе изправил до масата със записка в ръка и сметна за прилично да покаже, че умее да се държи с хората: „Ще повярвате ли, господине, че кученцето не струва и осемдесет копейки, тест аз не бих дал за него и осем пари, но графинята го обича. Бога ми, обича го и – ето на, на оня, който го намери – сто рубли! Да си говорим правичката, ето на, както сега ние с вас, вкусовете на хората съвсем не са еднакви: ако си ловец, дръж хрътка или пудел; не жали и петсотин рубли, дай и хиляда, но да бъде хубаво куче.“

Почтеният чиновник слушаше това с многозначителна гримаса и в същото време пресмяташе колко букви има донесената бележка. Встрани се бяха наредили много баби, търговски служачи и портиери с бележки. В една от тях се казваше, че се предлага за работа кочияш с трезвено поведение; в друга – малко използвана каляска, докарана през 1814 година от Париж; в трета се предлагаше селско момиче за прислужница, деветнайсетгодишно, опитно за пране, годно и за други работи; здрав файтон без един ресор; млад буен кон на сиви петна, седемнадесетгодишен; нови, получени от Лондон семена от ряпа и репички; вила с всички удобства: две ясли за коне и място, върху което може да се посади превъзходна брезова или елхова градина; също така се предлагаше на желаетелите да си купят стари подметки, с покана да се явят за пазарлък всеки ден от осем до три часа. Стаята, в която се бе побрало цялото това общество, беше мънинка и въздухът в нея бе извънредно гъст; но колежният асесор Ковальов не усещаше миризмата, защото се бе забулил с кърпичката и защото собственият му нос се намираще Бог знае в какви

места.

– Уважаеми господине, позволете да ви попитам... Много ми е необходимо – каза най-сетне с нетърпение Ковальов.

– Сега, сега!... Две рубли и четирийсет и три копейки! Ей-сегичка!... Една рубла и шейсет и четири копейки! – каза белокосият господин, като сочеше записките на старите жени и на портiererите. – Какво обичате? – каза най-сетне той, като се обърна към Ковальов.

– Моля... – рече Ковальов – случи се едно мошеничество или измама и досега не мога нищо да разбера. Моля само да се обяви, че оня, който ми доведе тоя подлец, ще получи доста голямо възнаграждение.

– Моля, мога ли да зная името ви?

– Но защо ви е името? Не бива да го казвам. Аз имам много познати: Чехтарьова, статска съветница, Пелагея Григориевна Подточина, жена на щабофицер... Не дай Боже, ако неочаквано се научат! Можете просто да напишете: един колежки асесор или още по-добре, човек с чин на майор.

– А избягалият от вашата прислуга ли беше?

– Каква прислуга? Ако беше тъй, не би било голямо мошеничество! Избяга ми... носът...

– Хм! Какво чудноватото име! И голяма сума ли ви открадна тоя господин Носов?

– Носът, тоест... вие не можете да разберете! Носът ми, моят собствен нос се изгуби някъде. Дяволът се пошегува с мен!

– Но как се е загубил? Май не мога добре да разбера това.

– Ами че и аз не мога да ви кажа как, важното е, че сега той се разхожда с каляска из града и се нарича статски съветник. И затова ви моля да обявите: който го залови, да ми го доведе в най-скоро време. Помислете само как наистина мога да живея без такава една видна част от тялото? То не е като някакво малко пръстче на крака, който пъхам в обувката – и никой не ще види, че го няма. Всеки четвъртък ходя на гости у статската съветница Чехтарьова; Пелагея Григориевна Подточина, жена на щабофицер, и нейната доста хубавичка щерка са също мои много добри познати, помислете сам как мога сега... Сега не мога да се явя пред тях.

Чиновникът се замисли, което личеше от силно стиснатите му устни.

– Не, не мога да поместя такова обявление във вестниците – каза той най-сетне след дълго мълчание.

– Как? Защо?

– Така. Вестникът може да загуби доброто си име. Ако всеки почне да съобщава, че носът му е избягал, то... И без това вече се приказва, че се печатат много невероятни неща и лъжливи слухове.

– Но защо тая работа да е невероятна? Тук, струва ми се, няма нищо подобно.

– На вас се струва, че няма. Ето миналата седмица имаше такъв случай: дойде един чиновник също тъй, както вие сега дойдохте, донесе едно обявление, по сметка трябваше да плати две рубли и седемдесет и три копейки, и цялото обявление се състоеше в туй, че един черен пудел избягал. Изглежда, че няма нищо особено, нали? А излезе цял пасквил: тоя пудел бил касиер на не помня кое учреждение.

– Но аз не ви давам обявление за пудел, а за моя собствен нос: почти същото, като че за себе си.

– Не, такова обявление не мога по някакъв начин да поместя.

– Ами щом носът ми наистина се е загубил!

– Щом се е загубил, това е работа на лекар. Разправят, че има хора, които могат да принадлежат какъвто и да е нос. Но на мен ми се струва, че вие навярно сте весел човек и обичате да се шегувате с другите.

– Кълна ви се в каквото искате! Най-сетне, щом стигнахме дотам, аз сам ще ви покажа.

– Защо ще се безпокоите! – продължи чиновникът, като смръкна емфие. – Впрочем ако това не ви безпокои – прибави той и мръдна любопитно, – желателно е да погледна.

Колежният асесор махна кърпичката от лицето си.

– Наистина извънредно чудно! – рече чиновникът. – Мястото е съвсем гладко, сякаш току-що изпържена палачинка. Да, невероятно равно!

– Е, сега ще спорите ли? Сам виждате, че не може да не се обяви. Ще ви бъда особено благодарен и много се радвам, че тоя случай ми достави удоволствието да се запозная с вас... – Както се вижда, тоя път майорът бе решил да се подмаже малко.

– Е, то, разбира се, не е голяма работа да се напечата – рече чиновникът, – само че не виждам никаква полза за вас от това. Щом толкова искате, кажете на някой, който има изкусно перо, да го опише като рядко произведение на природата и да напечата тая статийка в „Северна пчела“ (сега той смръкна пак емфие) за полза на юношеството (сега си избърса носа) или така, за общо любопитство.

Колежният асесор беше съвсем отчаян. Той изви очи към долния край на вестника, дето имаше обяви за спектакли; лицето му беше вече готово да се усмихне, когато съзря името на една хубавичка актриса и

ръката му опипа джоба: дали има там синя банкнота, защото според Ковальов шабофицерите трябва да седят в кресла – но мисълта за носа развали всичко!

Самият чиновник, изглежда, беше трогнат от затруднителното положение на Ковальов. Като искаше да облекчи донякъде неговата скръб, той сметна за прилично да изрази съчувствието си с няколко думи: „На мен наистина ми е много тъжно, че с вас се е случило такъв анекдот. Не обичате ли да смръкнете емфие? То разсейва главоболието и тъжните настроения, дори по отношение на хемороидите – пак е хубаво.“ Като казваше това, чиновникът поднесе на Ковальов табакерката си и доста сърчно обърна капачето ѝ, върху което имаше портрет на някаква дама с шапчица.

Тая неумишлена постъпка извади от търпение Ковальов.

– Не мога да разбера как ви се иска да се шегувате – каза той кипнал. – Нима не виждате, че аз нямам тъкмо това, с което мога да смъркам? Дявол да ви вземе емфието! Не мога да го гледам сега, и то не само това гадно ваше березинско емфие, но дори и да бихте ми предложили истинско рапе.

– Като каза това, той излезе силно раздражен от вестникарската агенция и се запъти към участъковия пристав, който беше необикновен любител на захар. В къщата му цялото преддверие, което беше и трапезария, бе отрупано с буци захар, донесени поради приятелство от търговците. В това време готвачката сваляше от участъковия пристав държавните ботуши; шпагата и всичките му военни доспехи бяха вече мирно окачени по ъглите, а тригодишното му синче пипаше страшната му триъгълна шапка и той след бойния войнствен живот, се готвеше да вкуси от сладостите на мирния живот. Ковальов влезе при него тъкмо когато той се протегна, изпъшка и рече: „Ех, славно ще си поспя два часа!“ И затова можеше да се предполага, че колежният асесор бе дошъл съвсем ненавреме. И не зная – дори ако той би му донесъл в това време няколко фунта чай или сукно, дали пак би бил приет много сърдечно. Приставът беше голям покровител на всички изкуства и текстилни изделия, но предпочиташе държавните банкноти. „Това е вещ – казваше обикновено той. – И няма нищо по-хубаво от тая вещ: нито иска да яде, нито заема много място, винаги може да се събере в джоба, а падне ли – не се чути.“

Приставът прие доста сухо Ковальов и каза, че след обяд не е време да се правят следствия, че самата природа е отредила така – след като се наяде, човек трябва малко да си почине (от това колежният асесор можа

да разбере, че на участъковия пристав не бяха съвсем непознати изреченията на древните мъдрци), че на един почтен човек няма да му откъснат носа и че по света има различни майори, които нямат дори прилични долни дрехи и се мъкнат по всевъзможни непочтени места.

Тоест право куме в очи! Трябва да отбележа, че Ковальов беше извънредно обидчив човек. Той можеше да прости всичко, каквото кажеха за самия него, но никак не извиняваше онова, което се отнасяше до чина или до званието му. Дори смяташе, че в театралните пиеси може да се допусне всичко, което се отнася до оберофицерите, но щабофицерите съвсем не бива да се нападат. Приемът на пристава толкова го сконфузи, че той тръсна глава, разпери малко ръцете си и каза с чувство на достойнство:

– Признавам, че след такива оскърбителни от ваша страна забележки не мога да кажа нищо повече... – и излезе.

Върна се вкъщи, едва влачейки нозе. Беше вече здрач. След всички неуспешни търсения жилището му се стори тъжно и извънредно противно. Като влезе в предверието, видя върху кожения измърсен диван лакея си Иван, който лежеше на гръб, плюеше към тавана и доста сполучливо попадеше все на едно и също място. Равнодушието на този човек го накара да побеснее той го удари с шапката си по челото и рече:

– Ти, свиня такава, винаги се занимаваш с глупости!

Иван изведнъж скочи и се втурна да снесе наметката му.

Като влезе в стаята си, уморен и тъжен, майорът се тръсна в креслото, въздъхна няколко пъти и най-сетне каза:

– Боже мой, Боже мой! Защо ме сполетя това нещастие? Да бях без ръка или без крак, все пак щеше да бъде по-добре, да съм без уши е лошо, но все още поносимо, ала човек без нос е дявол знае що: да е птица, не е птица, да е гражданин, не е гражданин, просто вземи, че го изхвърли през прозореца! И поне да бяха го отрязали на война или на дуел, или аз сам да бях причина за това, а той изчезна за нищо и никакво, изчезна съвсем напразно!... Само че не, не може да бъде – прибави той, като помисли малко. – Невероятно е да се загуби нос: съвсем невероятно е. Това наистина е или сън, или просто тъй ми се струва; може би някак по погрешка да съм сръбнал вместо вода от водката, с която търкам след бръснене брадата си. Иван, глупакът, не я е прибрал и аз сигурно съм я нагълтал. – и за да се увери наистина, че не е пиан, майорът сам се ошипа тъй силно, че извика. Тая болка напълно го увери, че той действа и живее наяве. Приблужи се полекичка до огледалото и изпърво зажумя с мисълта – дано носът се появи на мястото си, но в същия миг отскочи

назад, като каза: Какъв противен вид!

Това наистина беше необяснимо. Ако се загубеше копче, сребърна лъжичка или нещо подобно – както и да е; но да се загуби и кой да се загуби? И при това в собственото му жилище!... Като се съобразяваше с всички обстоятелства, майор Ковальов помисли, че най-вероятно е да не е виновен никой друг освен шабофицерската жена Подточина, която искаше да го ожени за дъщеря си. И той самият обичаше да се усуква около нея, но избягваше окончателното решение. Ала когато жената на шабофицера направо му каза, че иска да я ожени за него, той се отдалечи тихичко заедно със своите комплименти, като каза, че е още млад, че му е необходимо да прослужи още пет години, за да може да навърши точно четирийсет и две годинки. И сигурно, за да си отмъсти, шабофицерската жена е решила да го обезобрази и е платила за това на някакви врачки, защото по никакъв начин не можеше да се предположи, че носът му е отрязан: никой не бе влизал в стаята му. Бръснарят Иван Яковлевич го беше бръснал още в сряда, а през целия ден в сряда и дори през целия четвъртък носът му си беше цял – той много добре помнеше и знаеше това; а от друга страна, би чувствал болка и несъмнено раната не би могла толкова бързо да заздравее и да бъде гладка като палачинка. Той почна да крои планове: дали да даде под съд шабофицершата, или сам да отиде при нея и да я изобличи. Размишленията му бяха прекъснати от светлината, която блесна през пролуките на вратата и която показва, че Иван вече е запалил свещта в преддверието. Скоро се появи и самият Иван, който носеше свещта пред себе си и освети ярко цялата стая. Първото движение на Ковальов беше да грабне кърпата и да скрие мястото, дето до вчера още беше носът му, та глупавият човек наистина да не зине, като види такова чудно нещо у господаря си.

Иван не бе успял да се прибере в дупката си, когато в преддверието се чу непознат глас, който каза: – Тук ли живее колежкия асесор Ковальов?

– Влезте. Майор Ковальов е тук – каза Ковальов, като скочи бързо и отвори вратата.

Влезе един чиновник от полицията с красива външност, с бакенбарди, немного светли и немного тъмни, с доста пълни бузи, същият, който в началото на нашата повест стоеше в края на Исакиевския мост.

– Вие ли сте благоволили да загубите носа си?

– Точно тъй!

– Той е намерен сега.

– Какво думате? – извика майор Ковальов. Радостта го накара да

онемее. Той гледаше втренчено изправения пред него полицай, по чийто пълни устни и бузи трептеше ярко светлината на свещта. – По какъв начин?

– По един чудноват случай, заловили го почти на пътя. Вече се насанявал в дилижанса и искал да замине за Рига. И пашапортът му отдавна бил написан на името на един чиновник. И чудното е, че отначало аз сам го помислих за господин. Но за щастие очилата ми бяха с мен и аз веднага видях, че това е нос. Зер аз съм късоглед и ако вие се изправите пред мен, виждам само, че имате лице, но нито нос, нито брада, нищо не мога да забележа. Тъща ми, тоест майката на жена ми, също нищо не вижда.

Ковальов не беше на себе си. „Но де е той? Де? Още сега ще изтичам.“

– Не се безпокойте. Понеже знаех, че ви е потребен, аз ви го донесох. И най-чудното е, че главният участник в тая работа е мошеникът бръснар на улица Възнесенска, който седи сега в участъка. Отдавна го подозирах аз в пиянство и кражба, още преди три дни бе отмъкнал от едно дюкянче дузина копчета. Вашият нос е съвсем същият, какъвто си беше – при тия думи полицаят бръкна в джоба си и измъкна оттам обвиня в хартия нос.

– Той е! – извика Ковальов. – Същият! Останете да изпием с мен чашка чай.

– С голямо удоволствие, но съвсем не мога: оттук трябва да отида в затвора... Всички продукти много поскъпнаха... При мен вкъщи живее и тъща ми, тоест майката на жена ми, и децата. Особено най-големият дава големи надежди: много умно хлапе, но няма никакви средства за възпитанието им.

Ковальов се сети и като грабна от масата една червена банкнота, мушна я в ръката на полицая, който се поклони, излезе и почти в същия миг Ковальов чу гласа му на улицата, дето той увещаваше с юмрук по зъбите един глупав селяк, връхлетял с каруцата си точно на булеварда.

След като полицаят излезе, колежкият асесор остана няколко минути в едно неопределено състояние и едва по-късно почна да вижда и да чувства: неочакваната радост го потопи в пълно безпапетство, той грижливо взе в шепа намерения нос и още веднъж внимателно го разгледа.

– Той е, той същият! – говореше майор Ковальов. – Ето и пъпчицата на лявата страна, която бе излязла вчера.

Майорът едва не се засмя от радост. Ала в света нищо не е

дълготрайно, затова и радостта във втората минута вече не е тъй жива, както в първата, в третата минута тя е още по-слаба и най-сетне незабелязано се слива с обикновеното настроение на душата, както кръгът, причинен от падане на камъче във вода, най-сетне се слива с гладката повърхнина. Ковалъов почна да размисля и разбра, че работата още не е свършена: носът е намерен, но ще трябва да се сложи и да се намести, където е бил.

– Ами ако не се залепи?

При тоя въпрос, който сам си зададе, майорът побледня. С чувство на необясним страх той се втурна към масата и приближи огледалото, да не би да сложи някак накриво носа. Ръцете му трепереха. Предпазливо и внимателно го постави на предишното място. О, ужас! Носът не се залепи!... Той го приближи до устата си, стопли го леко с дъха си и пак го сложи на гладкото място, което се намираше между двете бузи, ала носът по никакъв начин не се задържаше.

– Хайде! Хайде, де! Залепвай се, глупако! – говореше му той! Ала носът беше като дървен и падаше на масата с чудноват звук, като че беше тапа. Лицето на майора се сгърчи. – Нима няма да зарасне? – попита той изплашен.

Но колкото и да го слагаше на мястото му, старанието му оставаше все така безуспешно.

Ковалъов извика Иван и го изпрати да доведе доктора, който живееше в същата къща, в най-хубавата квартира на белетажа. Тоя доктор беше виден мъж, имаше прекрасни смолести бакенбарди, свежа здрава докторица, ядеше сутрин пресни ябълки и държеше устата си необикновено чиста, като я плакнеше всяка заран почти по три четвърти часа, лъскаше зъбите си с пет различни четчици. Докторът веднага пристигна. Като попита откога се е случило това нещастие, той вдигна брадичката на майор Ковалъов и го чукна с големия си пръст по същото място, дето по-рано беше носът, тъй че майорът трябваше да дръпне главата си назад с такава сила, че удари тила си в стената. Лекарят каза, че няма нищо от това и го посъветва да се мръдне малко по-далеч от стената, заповяда му да наведе главата си изпърво надясно и като опипа мястото, дето по-рано беше носът, рече: „Хм!“ След това го накара да наведе главата си наляво и каза „Хм!“ И накрая пак го чукна с големия си пръст, тъй че майор Ковалъов дръпна главата си като кон, на който преглеждат зъбите. Като направи тоя опит лекарят поклати глава и рече:

– Не, не може. По-добре останете си така, защото може да стане по-лошо. То, разбира се, би могло да се залепи; аз и сега бих ви го залепил,

но, уверявам ви, за вас ще е по-лошо.

– И таз добра! Че как ще остана без нос! – каза Ковальов. – Та по-лошо от това не може да бъде. Дявол знае каква е тая работа! Де мога да се покажа с такава мръсотия? Аз имам добри познанства: ето довечера трябва да бъда в две семейства. Аз съм познат с много хора: статската съветница Чехтарьова, Подточина, щабофицерска жена... макар че след днешната й постъпка аз ще се разправам с нея само чрез полицията. Моля ви се – рече Ковальов умолително, – няма ли някакво средство? Прилепете ми го как да е; макар и да не е много добре, само да се държи; в опасни случаи мога дори лекичко да го държа с ръка. Освен туй не танцувам, за да му навреда с никакви непредпазливи движения. Всичко, което ви дължа от благодарност за вашата визита, бъдете сигурни, доколкото ми позволяват средствата.

– Вярвате ли – каза докторът с глас, който беше нито висок, нито тих, но извънредно убедителен и магнетичен, – аз никога не лекувам за пари. Това е противно на моите правила и изкуство. Наистина вземам за визитите си, но само да не оскърбявам с отказ. Разбира се, бих залепил носа ви, но уверявам ви с честта си, ако не вярвате на думите ми, че това ще бъде много по-лошо. По-добре предоставете всичко на самата природа. Измивайте се по-често със студена вода и уверявам ви, че макар и без нос, ще бъдете толкова здрав, колкото и ако го имате. И съветвам ви да сложите носа в буркан със спирт или още по-добре, да налеете вътре две супени лъжици люта водка и топъл оцет – и тогава ще можете да вземете за него добри пари. Дори аз сам бих го взел, ако не искате много скъпо.

– Не, не! За нищо на света няма да го продам! – извика отчаяният майор Ковальов. – По-добре да изчезне!

– Извинете! – рече докторът, като се кланяше. – Искях да ви бъде полезен... Какво да се прави! Видяхте поне, че се постарах.

– Като каза това, докторът излезе от стаята с благородна осанка. Ковальов дори не видя лицето му и в своята дълбока безчувственост съзря само маншетите на бялата и чиста като сняг риза, които се подаваха от ръкавите на черния му фрак.

Още на следния ден той реши, преди да подаде жалба, да пише на щаб-офицершата дали не би се съгласила да му върне, без да се противи, онова, което му дължи. Писмото имаше следното съдържание:

Уважаема госпожо
Александра Григориевна!

Не мога да разбера странната постъпка от ваша страна. Бъдете уверена, че като правите така, няма да спечелите нищо и по никакъв начин няма да ме принудите да се ожена за вашата дъщеря. Повярвайте, че историята около моя нос ми е напълно известна, както и това, че вие, а не някой друг, сте главният участник в нея. Неговото внезапно отделяне от мястото му, бягството и маскирането му ту като чиновник, ту най-сетне в собствения му вид – не е нищо друго освен последица от магиите, извършени от вас или от ония, които упражняват като вас подобни благородни занятия. От своя страна, смятам се задължен да ви предупредя, че ако споменатият от мене нос не бъде още днес на мястото си, ще бъде принуден да прибегна до защитата и покровителството на законите.

Впрочем с пълно уважение към вас имам чест да бъда ваш покорен слуга

Платон Ковальов.

Уважаеми господине

Платон Кузмич!

Вашето писмо извънредно ме учуди. Аз, право да си кажа, съвсем не го очаквах и толкова повече относително несправедливите укори от ваша страна. Известявам ви, че чиновникът, за когото споменавате, никога не съм приемала въщи нито маскиран, нито в истинския му вид. Идвал е у нас наистина Филип Иванович Потанчиков. И макар че той, това е вярно, поиска ръката на дъщеря ми, бидейки сам с добро и трезвено поведение и много учен, аз никога не съм му давала никаква надежда. Споменавате още за нос. Ако с това разбирате, че уж съм искала да ви оставя на сухо, тоест да ви дам формален отказ, то мен ме учудва, че вие сам приказвате за това тогаз, когато, както ви е известно, аз бях на съвсем противно мнение и ако вие сега поискате дъщеря ми по законен начин, готова съм веднага да ви удовлетворя, тъй като това винаги е било предмет на моето най-голямо желание, с надежда за което оставам винаги готова на вашите услуги

Александра Подточина.

– Не – каза си Ковальов, като прочете писмото. – Наистина тя не е виновна. Не може да бъде! Писмото е написано тъй, както не може да го напише виновен човек в престъпление – колежият асесор беше опитен

в това, защото още в Кавказката област няколко пъти бе изпращан на следствие. – Но по какъв начин, как така се случи това? Само дяволът може го разбра! – каза най-сетне той, като отпусна ръце.

Между това слуховете за необикновеното приключение се пръснаха из цялата столица и както му е редът – с доста особени прибавки. Тъкмо тогава умовете на всички бяха настроени за необикновени неща: наскоро целият град се занимаваше с опити за действието на магнетизма. Освен това случката с танцуващите столове на улица Конюшина беше още прясна и затуй не беше чудно, че скоро почнаха да разправят как носът на колежкия асесор Ковальов се разхождал по Невския проспект точно в три часа. Всеки ден се стичаха множество любопитни. Някой каза, че носът уж се намирал в магазина на Юнкер, и около магазина на Юнкер се събра тълпа и настана такава блъсканица, че дори полицията трябваше да се намеси. Един спекулант с почетна външност и с бакенбарди, който продаваше при входа на театъра разни сухи сладкиши, специално направи чудесни здрави дървени пейки и канеше любопитните срещу осемдесет копейки на човек да се качват по тях. Един заслужил полковник нарочно излезе по-рано от къщи и едва можа да се промъкне през навалищата, но за голямо свое негодувание видя в прозореца на магазина вместо нос една обикновена вълнена фланела и литографирана картинка с изображение на девойка, която си поправя чорапа, и едно конте в жилетка с ревери и с малка брадичка, надничашо към нея иззад едно дърво – картинка, която повече от десет години висеше все на това място. Като се махна оттам, той каза ядосано: „Как може да се смущава народа с такива глупави и неправдоподобни слухове?“ След това се пръсна слухът, че носът на майор Ковальов се разхожда не по Невския проспект, а в Таврическата градина, че уж той отдавна бил вече там, че още когато там живеел Хозрев-Мирза, той много се учудвал на тая странна игра на природата. Някои от студентите на Хирургическата академия се запътиха нататък. Една знатна почтена дама помоли със специално писмо пазача на градината да покаже на децата й тоя рядък феномен и ако е възможно, с поучително и назидателно обяснение за юношите.

От всички тия произшествия извънредно много бяха зарадвани светските постоянни посетители на официалните приеми, които обичаха да размиват дамите и чийто запас през това време бе съвсем изчерпан. Една малка част от почтени и благонамерени хора беше крайно недоволна. Някакъв господин с негодувание разправяше, че той не разбира как могат в днешния просветен век да се разпространяват глупави

измислици и че се учудва как правителството не обръща внимание на това. Личеше, че тоя господин принадлежи към ония господа, които биха искали да забъркат правителството във всичко, дори във всекидневните разправии с жените си. След това... но сега отново цялото произшествие се забулва с мъгла и какво е станало после, съвсем не е известно.

III

Съвсем глупави неща стават по света. Понякога съвсем неправдоподобни: изведнъж същият тоя нос, който се разхождаше с чин на статски съветник и вдигна толкова шум в града, се озова, като че нищо не е било, отново на мястото си, тоест тъкмо между двете бузи на майор Ковальов. Това се случи още на седми април. Като се събуди и се погледна неволно в огледалото, той видя: имаше нос! Пипна с ръка – вярно, имаше нос!

– Ехе! – рече Ковальов и както си беше бос, от радост едва не подкара из цялата стая казачок, но Иван, който влезе, му попречи.

Той веднага заповяда да му донесе да се измие и като се миеше, пак погледна в огледалото: имаше нос! Като се избърсваше с кърпата, отново погледна в огледалото: имаше нос!

– Я виж, Иване, струва ми се, че на носа ми май има пъпчица – каза той, а през това време си мислеше: „Ами какво ще бъде, ако Иван рече: Не, господарю, не само пъпчица, ами и носът го няма!“

Ала Иван каза:

– Нищо, няма никаква пъпчица, носът е чист!

„Добре е, дявол да го вземе!“ – рече си майорът и щракна с пръсти. В това време през вратата надникна бръснарят Иван Яковлевич, но тъй страхливо, като котка, току-що набита задето е откраднала сланина.

– Казвай първо: чисти ли ти са ръцете? – извика му отдалеч Ковальов.

– Чисти.

– Лъжеш!

– Бога ми, господарю, чисти са.

– Хайде, но да внимаваш!

Ковальов седна. Иван Яковлевич го обвини с кърпа и за миг превърна с четката си брадата и част от бузата му в крем, какъвто поднасят на търговските именни дни. „Гледай ти!“ – каза си Иван Яковлевич, като зърна носа и след това изви глава и го погледна от другата страна.

– Ей на! Като помислиш, наистина той е! – продължаваше Иван Яковлевич и дълго гледа носа.

Най-сетне лекичко, с невероятна предпазливост дигна два пръста, за да го хване за крайчеца. Такава беше системата на Иван Яковлевич.

– Ей, ей, внимавай! – извика Ковальов. Иван Яковлевич отпусна

ръце, вцепени се и като никога се обърка. Най-сетне почна предпазливо да го глади с бръснача под брадата и макар че никак не му беше удобно и трудно можеше да бръсне, без да държи оная част от тялото, с която човек мирише, все пак, като опираше как да е власатия си голям пръст в бузата и в долния му венец, най-сетне преодоля всички пречки и го избръсна.

Когато всичко бе готово, Ковальов побърза да се облече, взе файтон и отиде право в сладкарницата. Още с влизането си викна отдалеч:

– Момче, чашка шоколад! – и в същия миг се погледна в огледалото: имаше нос.

Той се обърна весело назад и със сатирически израз погледна малко прижумял двамата военни, единият от които имаше нос, не по-голям от копче на жилетка. След това тръгна за канцеларията на онова министерство, дето се опитваше да получи вицегубернаторска служба, а в случай на несполука – екзекуторска. Минавайки през приемната, погледна в огледалото: имаше нос. След това отиде при друг един колежки асесор или майор, голям шегаджия, на когото често казваше в отговор на закачливите му забележки: „Знам те аз теб, ти си шило!“ Из пътя мислеше: „Ако и майорът не се пукне от смях, като ме види, това вече ще е сигурен знак, че всичко си е на мястото.“ Но колежкият асесор не каза нищо. „Добре е, добре е, дявол да го вземе!“ – помисли си Ковальов. Из пътя срещна щабофицершата Подточина заедно с дъщерята, поклони им се и беше посрещнат с радостни възклицания – значи нищо не му липсваше. Разговаря с тях доста време, като извади нарочно табакерката си, дълго пълни двете дупки на носа си с емфие, като си повтаряше наум: „Виждате ли сега, женоря, кокоши народ! За дъщеря ти все пак няма да се ожена. Тъй просто, *par amour*¹ – ще има да вземаш!“ И от тоя ден натаък майор Ковальов се разхождаше, като че нищо не е било, и по Невския проспект, и в театрите, и навсякъде. И носът му, като че нищо не е било, беше на лицето му, без дори да напомня, че се е отделял от него. След това виждаха майор Ковальов винаги в добро настроение, усмихнат, преследващ абсолютно всички хубавички дами, а веднъж дори спря пред едно дюкянче в Безистена, за да купи някаква лента за орден, неизвестно по какви причини, защото сам не беше кавалер на никакъв орден.

Ето каква история се случи в северната столица на нашата обширна държава! Едва сега, като вземем предвид всичко, виждаме, че в нея има много неправдоподобни неща. Необяснимо е например как тъкмо от

---

1. По любов (фр.).

това чудновато свръхестествено отделяне на носа и от неговото появяване на различни места в образа на статски съветник Ковальов не бе разбрал, че не бива да дава обявления за носа си чрез вестникарската агенция. Споменавам за това не в смисъл, че ми се струва скъпо да се плаща за обявлението: това е дребна работа и аз съвсем не съм користолюбив човек. Но е неприлично, неудобно, не е хубаво! И още – как носът се бе озовал в печената питка и как самият Иван Яковлевич?... Не, това съвсем не мога да разбера, решително не мога да разбера! Но най-странно, най-необяснимо от всичко е как могат авторите да вземат такива сюжети. Признавам, че това е съвсем неразбираемо, това е наистина... Не, не, съвсем не разбирам. Първо, няма абсолютно никаква полза за отечеството, второ... но и от второто пак няма никаква полза. Просто не зная какво е това... Ала въпреки всичко, макар, разбира се, че може да се допусне и едното, и другото, и третото, може дори... че къде ли пък няма несъобразности? И все пак, като поразмислиш, във всичко това има наистина нещичко. Кой каквото ще да казва, но такива произшествия се случват по света – рядко, но се случват.

КРАЙ

© Константин Константинов, превод от руски

Николай Гоголь
Нос, 1836

Сканиране, разпознаване и редакция: NomaD, март 2009 г.

Издание:

Николай Василиевич Гогол. Повести
Руска. Първо издание
Издаелство „Народна култура“, София, 1973
Редактор: Стефка Цветкова
Художник: Иван Кьосев
Художник-редактор: Васил Йончев
Техн. редактор: Олга Стоянова
Коректори: Мария Ждракова, Величка Герова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10937>]